

GIÁ BÁN	
ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm 1.000	4.000
Sáu tháng 5.000	2.500
Ba tháng 1.500	2.000

Mua báo phải trả tiền trước.
Thư và mandat gửi cho M. TRẦN ĐÌNH-PHIÊN - 41 đường quàng cào việc riêng xin thương nghị trước.

TIẾNG DÂN

CHỈ-NHIỆM MIỀN BẮC ĐÓN
HUYỀN - THỨC - KHÁNH
Trần-Đình-Phiên

LA VOIX DU PEUPLE
Mỗi tuần xuất bản hai kỳ thứ tư và thứ bảy

ĐẠI-QUÂN
Đường Đông-Ba, Huế
Giấy phép số 67
QUYỀN-LỢI-TIẾNG-DÂN
Ngày 10 tháng 5 năm 1928

đời cái gì
thấy quen
thì cho là lạ

TRONG ĐỜI KHÔNG CÓ CÁI GÌ LÀ LẠ

Trong đời không có cái gì là lạ. Câu ấy ai mới nghe đến cũng cho là một câu nói phào. Hiện trong thế giới ngày nay, tàu chim đầy biển, máy bay lượn trời, xe không dây mà tự đi, đèn không khêu mà tự sáng, trăm thứ khí-cơ, ngàn môn khoa-học, choang tai lóa mắt, hải quỳ kinh thần, cho đến chành-trị rút trong vòng đồng xu (thương nhân chính trị 商人政計), lao-dộng mà tôn làm thần thánh, danh-từ mới mẻ sách vở đã không thấy truyền, cơ cuộc lý kỳ, mộng tưởng cũng chưa ai nghĩ đến, thế mà nói rằng « không có cái gì là lạ », không phải là một câu xuất tự kẻ quê mùa hủ dốt, không bước chân ra khỏi ngạch cửa, mới nói thế sao? Sao ở đời thì kỳ hai mươi này mà còn có câu nói như vậy? Thưa không, câu ấy không phải là nói phào mà thật là một câu rất đúng với chân-lý, xin giải ra sau này:

Cuộc đời là một cuộc tiến-hóa cũ thay mới đời, ngàn dạng muôn hình, vẫn không lúc nào không có cái lạ, không sinh ra cái lạ, nhưng đều mà người đời cho rằng là lạ, vẫn từng đeo đuổi với loài người luôn luôn. Trong cõi đời mà còn có loài người đứng trên mặt đất, thì cái lạ cứ một ngày xuất hiện ra, không sao dứt được, song bản đôn những cái mà người đời gọi là lạ, trước ta phải hiểu cái lạ đó vì có gì mà người ta lại ban cho một cái danh-hiệu như vậy, thì ta thấy có mấy cơ:

Một là cái gì chưa thấy mà nay mới xuất hiện ra; Hai là nơi mình ở không có mà ở đâu đem đến;

Ngôn luận tự do, tập hội tự do, là quyền đương đắc của dân nước văn-minh, mà ở nước dã man, cho là ngoa ngôn dị sự mà thì làm luật cấm. Cho đến quang-học, điện-học, hóa học, trọng-học, từ nhà chuyên-môn bác-học, ngày thường nói rõ, mà những người thông thường cho là kỳ kỳ quái quái mà động phách kinh hồn. Ấy những điều đó cũng không phải là không lạ, song xét ra cái lạ đó là tùy thời tùy địa cùng tùy trình độ tri thức của mỗi người không có nhất định; bởi vậy cho nên cũng một vật đó, mà xử này lấy làm lạ xử khác lại cho là thường, cũng một vấn đề đó ở đời trước lấy làm lạ mà đời này lấy làm thường, cho đến cũng là một người, cũng làm một việc mà ngày trước cho là lạ, ngày nay lấy làm thường.

Cứ đó mà suy thì trong đời gọi là « lạ » đó, tuy một phần riêng trong các dân-tộc, các bộ phận, mà không phải là luật chung, thế thì chúng ta đối với những sự gì mà trong trí ta lấy làm lạ, ta chỉ nên cho là một cái vấn-đề đã-dịnh mà lần lần khảo-sát suy nghiệm để tìm cho được cái chân tướng của nó, chứ không nên nghe tiếng rùng mình, thấy hình le lười, chỉ phê bình cho một câu « lạ » mà không xét đầu đuôi, không phân đôn trắng, để cho đến nỗi đời hay mà kiếm cách trở ngại, đều dở mà vô tay tấc tấc, không những làm hại cho mình mà lại phương hại đến nhân-quần xã-hội nữa vậy.

(còn nữa)
X. T. T.

VẬN-VĂN

Đánh thức người ngủ trưa

Tỉnh dậy mau đi ngủ mãi à?
Vàng đồng đã thấy dạng dần ra.
Tiếng chuông khua sơn lừng trong nước.
Hỡi trống tan canh đục mọi nhà.
Người đã gan dạ trâm thọc vào,
Đắc sao mà mẫn một mình ta?
Nào ai thuận được to quyền lợi,
Mở mắt trông ra kéo nữa má.

Xuân nhật ngẫu tác

Nước bốn nghìn năm nước chưa già,
Người trong một nước cũng như là.
Cổ công thấy vẫn nguyên mùa cũ,
Sông núi nhìn xem đã khác xa.
Thưa trước sao mình ghé làm nhĩ?
Ngày nay chịu kẻ thế đũa à?
Nào ai sớm hỏi người đầu là,
Cổ lý hay không bọn chúng ta?

Gửi cho bạn

Một mình bết rết một cánh thân!
Vàng bạn đồng làm ngộ mỗi lần.

THẾ GIỚI CHIẾN TRANH

I. - ĐẠO-NGÔN

Trên tờ báo này đã từng bàn qua cuộc thế giới chiến tranh thế nào cũng phải xuất hiện, tại nước gầy dàu là Nhật-bản và Trung-hoa, và chiến-trương là miền Thái-binh-đương. Nhưng trước bàn đó chẳng qua là dự đoán xa xa chứ chiến tranh chưa chắc phải khởi vào lúc nào. Gần đây ngày nay đều dự đoán cơ: ở đã thực hiện, người pháo chiến tranh đã dốt lên rồi, trong chớp lát hẳn rồi phải nổ. Ta đây tuy không phải tay chủ động trong cuộc đại-náo, nhưng cuộc ấy rất có quac-bệ đến vận-mệnh Đông-dương, thực không ai chối được. Nay xin xét về nguyên-nhân chiến-tranh ở đây, trên thế hai bên làm sao, cùng địa-vị của Đông dương đối với cuộc lưu-huật ấy.

II. - NGUYÊN NHÂN CHIẾN-TRANH

Ngày mùng một tháng năm (Mai) Nam-quân đã kéo vào lấy được thành Tế-nam-phủ là thủ phủ tỉnh Sơn-dông. Ngày mùng ba, tự nhiên quân Nhật-bản ở Tế-nam-phủ gây sự xung đột với Nam quân, xông cả vào Giao thiệp thụ bắt giao thiệp viên ra cả tại xẻo mũi và bắt chết; rồi từ lữ ấy đến nay. vô tuyến điện cũng nhật báo ngày nào cũng có tin Nhật Trung xung đột ở Sơn-dông, quân lính chết hàng trăm, lương dân chết đến mấy nghìn. Đường xe lửa Giao Tế cũng bị quân Nhật-chiến giữ. Nhật-bản thì đem lữ đoàn, chiến hạm, phi cơ đến Thanh đảo và Tế-nam-phủ để phòng bị; Trung-hoa thì biểu tình, để chế, gọi giấy kháng cự. Cái tình thế hai bên đều nghiêm trọng lắm, khó lòng mà hòa giải được với nhau. Ấy cuộc Nhật Trung xung đột ngày mùng ba đó chính là cái ngòi chiến tranh đã dốt lên rồi.

Nguyên Trung-hoa là một miếng thịt béo để cho liệt cường xâu xé, các nước đế quốc nước nào cũng có một phần. Nhưng quyền lợi của Nhật thì nhiều hơn cả. Điều ước Trung Nhật năm 1915 (21 điều), nhường cho Nhật-bản được quyền lợi ở Mãn châu về công nghiệp, tài chính, chính trị và binh lực nhiều lắm. Người Nhật thường xem Mãn châu là nơi thực địa của mình,

Cây cỏ bằng khoảng niềm quanh

Nước non chưa xót nổi nông sâu!
Vong cương lửa chực chen cài mũi?
Đường lợi danh bay nhậy mấy lâu?
Gánh nợ tang bồng còn nặng trĩu!
Sao cho khỏi then tiếng máng rêu!

Cảm-tác

Người xưa! cảnh cũ! nghĩ buồn
leo!
Cuộc thế nhìn xem rối rối phèo!
Nặng hạ đau lòng con quốc rừ;
Gió thu dạt cát cái ve vêu.
Bếp lửa trước mặt đàn công múa:
Léo đèo sau đọt lữ chó thêu.
Chỉ rập vung tay đàn mây tạo.

Quốc-kêu

Ngày qua qua khác tối năm canh,
Quốc quốc kết vạn anh một mình.
Mây tiếng vọt ve hồn dưới nguyệt,
Ngân thu đau đớn máu đầu nhanh!
Hỡi thân nước cũ trời không nói,
Ngân nỗi nhân gian biển bất bình.
Thục Đế có hình hay chớ nhĩ?
Non sông quanh quệ một màu xanh.

lại làm lúc tuyên truyền rằng đất Mãn - châu không phải thuộc về nội bộ Trung-hoa, mà Nhật-bản đã có công lấy lại nơi người Nga thì quyền lợi Nhật ở đó là quyền lợi đương đắc. Cút thực tại thì vì cái nạn dân-dẫy và cái nạn an-thiếu của Nhật mà đất Mãn-châu là miếng đất Nhật không thể bỏ. Nhật đã bị Mỹ-châu cấm, lại bị Úc-châu xua, Âu-châu với Phi-châu thì chỗ nào cũng có chủ nhân, các quần đảo Nam-dương thì số Nhật-khieu một ngày một sút, trong cả thế giới chỉ còn có thể tìm vào Trung-hoa, mà cả đất Trung-hoa thì Mãn-châu là nơi tiện lợi nhất. Mấy lần người Nhật nào kinh định con đường xe lửa Nam-Mãn, nào khai khẩn mỏ sắt, nào nông nghiệp, công nghiệp, tư-bản của Nhật nếm ở đó rất nhiều, kiểu dân Nhật trú ở đó rất đông. Mãn-châu vừa là nơi cho Nhật gửi người, vừa là nơi cho Nhật lấy ăn vậy.

Ngoài ra Nhật-bản lại còn có hai nơi thế-lực phạm vi là Sơn-dông và Phúc-kiến, quyền lợi Nhật ở đó cũng trong yếu lắm.

Nhật-bản lại còn có Cao-ly và Đài-loan là đất thực địa mà trước kia là lãnh-thổ của Trung-hoa, Trung-hoa mà một ngày mạnh thì một ngày Nhật còn phải lo về hai nơi ấy.

Nói tóm lại, kiểu dân Nhật ở Trung-hoa có đến mấy chục vạn, hàng hóa Nhật tiêu thụ ở Trung-hoa cũng nguyên liệu Nhật lấy tại Trung-hoa đều có đến mấy chục triệu; và hàng khắp thế giới ngổ ngáo cũng ruồng rẫy Nhật, chỉ có Trung-hoa cửa rộng là nơi có chỗ dụng chừa. Như thế thì quyền lợi ở Trung-hoa là quan hệ đến sinh mệnh của dân tộc Nhật vậy.

Thế mà Nam quân tiến lấy được Sơn-dông thì địa vị Nhật có thiệt hại gì không? Không kể rằng kinh tế của Nhật ở Sơn-dông kinh tế rất nhiều, mà theo binh lược thì Tế-nam-phủ lại là cửa của Bắc kinh, mà Bắc kinh lại là cửa của Đông lam tỉnh. Tế-nam-phủ đã thất thủ thì Bắc kinh có còn đâu; Bắc kinh đã mất thì Đông lam tỉnh cũng không thể trị thủ. Nam quân mà đã thu được Đông lam tỉnh thì cuộc nhất thống Trung-hoa đã thành, thế lực Nhật bản ở các nơi khác cũng đều mất hết; huống chi Nhật số dĩ dư được Triều tiên là Nhật có Mãn châu, còn quyền lợi ở Phúc-kiến đã hết thì Đài-loan cũng phải trả lại.

Quyền lợi Nhật ở Trung-hoa không còn một chút, thế thì nước Nhật ra thế nào? Bởi vậy cuộc chiến tranh Trung-Nhật này là cuộc sinh tử tồn vong của bọn đế quốc Nhật, họ không thể không đánh. Ấy ta đọc báo thấy Nhật vô cơ sinh việc, Tướng giới Trạng đã tuyên ngôn khẩn khoản bảo hộ sinh mệnh cho kiều dân ngoại quốc, thế mà Nhật cũng khởi đầu gây chuyện, ai cũng lấy làm lạ và cho là vô lý. Ôi! có là gì đâu! có vô lý đâu! sự thế sự nh ền không sao tránh khỏi.

Tuy rằng Nhật Trung chưa công nhiên tuyên chiến, nhưng, kỳ giá dĩ nói trên kia, cuộc xung đột mùng ba vừa rồi tức là cái ngòi mới chớm, sự tuyên chiến k. ông dàu xa nữa. Vận nhất đồng tẩu đoàn ngoại giao trăm khôn ngàn khéo mà giải quyết xong thì cũng chẳng qua là một sự thành công tạm thời, chứ Quốc dân đảng Trung-hoa mà quyết tiến hành Bắc-phương thì chính phủ đế quốc Nhật bản không thể không tuyên chiến được.

TẠP-LOẠI

CHỨNG BỆNH XUÂN THỜI (LÚC CÒN NHỎ)

Trong nước ta trong vài mươi năm trở lại, số học trò theo Tây học càng ngày càng thêm đông, học ở trường Cao cấp tiểu học riêng mỗi xứ, học trường Trung học cũng trường Cao đẳng ở Hanoi cho đến theo học Trung học, Đại học ở Pháp cũng không phải là không đông. Song chưa thấy được kết quả mỹ mãn, lại thường nghe rằng nhiều trẻ vì học mà sinh bệnh phải bỏ. Vì sao vậy?

Hoặc con em nhà ta không đủ thông minh mà học, hoặc không biết cách học: cho hợp vệ sinh ngày nay mà phải sinh bệnh. Sự dữ thông minh cũng không đủ thông minh đã có chứng cứ rành rành không phải bàn đến, còn sự học không hợp với cách vệ sinh thì cũng hơi mờ mờ, vì trong các trường lớn đầu đầu cũng đã có qui tắc rõ ràng: học trò học môn gì, làm môn gì đã có thì giờ ban định. Vậy ta hãy nên xét vì đâu mà sinh ra sự khốn nạn ấy. Như không phải ở trong hầm chất hèn kém thì không biết tìm kiếm vào đâu? Có người phân đôn rằng: chớ ngày xưa các bậc tiền bối ta mạnh hơn gì và đi học cực khổ biết bao nhiêu mà có như ngày nay đâu? Thưa rằng: cách học ngày xưa khác, học ngày nay khác, mà cũng chỗ học ngày xưa khác, chỗ học ngày nay khác. Thật vậy, chỗ thành thị là « xứ độc » của trẻ con, ngày xưa thì học rải rác ở thôn quê, ngày nay lại thâu về thành thị.

Nói thật ra thì việc làm ăn càng ngày càng khó, chớ ở chen chúc càng ngày càng đông, chứng bệnh sinh sản càng ngày càng lắm. Mà phạm sự sinh hoạt bởi rối bao nhiêu thì trẻ con chịu phần thiệt hại bấy nhiêu. Ấy cái hầm chất hèn kém của con em ta tất phải bị các ảnh hưởng chớ nảy nhiều lắm. Ta nên lần lượt tả bày động bà con chú ý.

Muốn tả bày cái bệnh « hèn yếu » không chỉ bằng đi tìm đến cái chỗ nguyên phát của bệnh hèn yếu; mà nói đến cái nguyên phát của bệnh hèn yếu thì không tránh khỏi buộc tội cho các chứng bệnh lúc xuân thời. Cái cây không có sức mạnh để trở ra hoa đẹp trái ngon là bởi gốc hèn nhàn yếu; gốc hèn nhàn yếu vì chớ đất đã dành mà lại lúc cây còn non người chủ làm biếng nhác vun quén, không bắt sâu bọ, để giống sâu sùng nó đục khoét từ bao giờ không biết. Trẻ con ta cũng tương tự như thế.

Bản về bệnh xuân thời của trẻ con mà bà con ta tưởng đã lành rồi: té ra nó đã làm li vết trong lực phủ ngũ tạng. tới đến 10 năm 15 năm 20 năm là nhâm lúc trong thân thể ta sinh hoạt vận động một cách rất mạnh rất nhiều, nhâm lúc ấy nó mới thức dậy mà chiếm chỗ ẩn nấp. Cho nên để ý đến các bệnh xuân thời mà

Nhưng thế giới có lẽ dễ cho hai nước Nhật và Trung đánh nhau mà cứ nhìn không? Quyền lợi Nhật ở Trung-hoa mà mất thì quyền lợi Liet-cương cũng không thể bảo toàn. Bên Nhật sẽ có phe Nhật, bên Trung sẽ có phe Trung, mà cuộc Nhật Trung chiến tranh phải thành ra thế giới chiến tranh vậy.

(Còn nữa)
Nợ - Nhuận

phòng bị trước là học cái bài thuốc rất hay để cho con em ta ngày sau. Xét trong Y-học thì té ra trẻ con phải mắc hoặc có thể mắc vô số chứng bệnh có thể lưu truyền lại ngày sau. Mà có thể lưu truyền lại là vì ta không chú ý mà thàng thuốc để trừ cho liệt nọc. Đại khái thì có chứng bệnh mà cha mẹ truyền lại là bệnh lưu truyền, có bệnh lớn lên rồi mới mắc phải; Nhưng tôi chỉ muốn gặp đầu nói đó, bắt đầu từ bệnh trước mắt trông thấy, như bệnh sưng, đau, vẩn vẩn, rồi lần lượt nói đến bệnh nói chung bệnh ngoài bì-phụ. Nay bắt đầu nói về bệnh sưng. Bệnh này tưởng ai ai cũng đã từng thấy, mà trong đời người không khỏi mắc qua một lượt. Mà trẻ con hay bị nhất, bà con cũng cho là thường, ngệt mũi nhức đầu, chảy nước mắt, con nít bỏ ăn, bỏ chơi, rồi đến nóng trong vài ba ngày, phát ban từ trên đến dưới, rần rồ cả mình, nóng lại càng thêm nói sẵn, vẩn vẩn. Trong 5, 6, 7 ngày, ban lặn thì nóng cũng bớt nhưng còn ho ngệt mũi, rồi lần lần cũng bớt; Ấy chứng bệnh như vậy, ai ai cũng đã từng thấy. Song trong dân-giang có khi người ta nói sưng nhẹ sưng nặng; và có năm lại thấy nhiều trẻ con chết vì bệnh ấy nữa. Sự nặng nhẹ đã tùy theo trạng thái thân thể, hay yếu mà cũng tùy theo thời tiết, sưng phát nhâm lúc trời mưa rét thì hay nặng, còn phát nhâm lúc trời nắng ráo thì nhẹ. Song nặng nhẹ thế nào, cái hại ở đâu, xin coi bài sau thì sẽ biết.

(Còn nữa)
Bức Đu
T. ủy thuộc

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ HUẾ

Quan khâm-sứ Friès tới thăm tòa báo Tiếng-dân

Ngày 11 Mai, báo-báo Chủ-nhiệm nhưn nghe tin quan Khâm-sứ Friès sắp về Pháp, đến thăm ngài và nhân nhíp mời ngài sang chơi sở báo. Hồi 10 giờ ngày 12 Mai, quan Khâm-sứ cùng quan chủ tòa Liêm-phòng tới nhà báo. Báo-báo chủ-nhiệm tiếp mời vào phòng khách; gặp ngày in báo nên dân đi xem máy in và khắp các nơi làm việc trong sở. Sau mời về phòng khách, đại rượu sâm-banh. Báo-báo chủ-nhiệm tiếp mời vào phòng khách; gặp ngày in báo nên dân đi xem máy in và khắp các nơi làm việc trong sở. Sau mời về phòng khách, đại rượu sâm-banh. Báo-báo chủ-nhiệm nói mấy câu đại khái cảm ơn quan Khâm-sứ và quan chủ Liêm-phòng chiếu cố đến chơi, chúc quan Khâm-sứ đi đường mạnh giỏi và xin ngài về Pháp sẽ đem các điều nguyện-vọng của dân nước này bày tỏ bên Pháp đình, mong cho lòng ác-cảm của nhân-dân không vì có gì mà xuất-hiện ra được.

Quan Khâm-sứ trả lời đại khái nói rằng: ngài tại-nhiệm ở Trung-kỳ, gặp lúc trong xứ lập được nhà báo và nhà in, ngài có lòng vui và chúc cho nhà báo nhà in phát đạt; sau cũng nghe nói rằng vẫn vẫn lòng đem những hy-vọng của dân xứ này để bày tỏ bên Pháp đình và vãn...

Hoạn ngài muốn nhân tiện đi xem phòng giấy viện Nhân-dân-đại-biểu, ông Nghị-trưởng (tức là báo-báo chủ-nhiệm) cũng ông Nghị-viện Nguyễn-khoa-Tung cũng đem ngài đi. Xem xét và chuyện trò một lúc, đến 11 giờ rưỡi ra về.

Làm thầy thuốc phải là việc chơi sao?

Hôm thứ tư 2 Mai vừa rồi ông L. q. T. ở đường Đông-ba có một đứa con gái lên 5 tuổi, mắc phải chứng kinh-phong, dương lực đem hôm nên không đem đi nhà thương...

THANH-HÓA

Tờ bài « Sao nữ tân nhân thế? » Kỳ báo số 71 về mục thời sự thanh hóa có đăng bài lại của ông Mộng hóa « Sao nữ tân nhân thế? » trong bài ấy qui tội về ông...

HÀ-TỈNH (TIẾNG-HA)

Quyền thế hiệp dân

Ở làng Trung-tết làng Thượng-nhà phủ Thạch-hà có ông chánh án kiêm chức hội viên tên là Ng. b. D. ông thường những nhiều dân sự, nay bỏ tiền này, mai tiền nọ, nhưng dân không dám nói vì ông...

PHỤC-SINH (XÃ-HỘI TIỂU-THUYẾT)

Định-giá: HOA-TRUNG Số 65 CHƯƠNG NĂM BA (Tiếp theo) Bà ri thấy Ca-tiêu sa hết lòng làm thiện như vậy nên cũng sinh lòng ghen như lửa. Lại còn một mối ghen tương làm hai người đối với nhau...

TOURANE

Rước gi lễ thế? ? Hồi sáng giờ chiều bữa 9 Mai 1928, trời đang yên lặng, bỗng nghe tiếng trống om sòm, ngoài đường người lớn trẻ con chạy đi xem tấp nập...

QUẢNG-BÌNH (QUẢNG-TRẠCH)

Một ngôi mộ gây thù hằn họ và phá hết một số bạc to. Bữa hạ tuần tháng ba nhuận, kỳ giã đi qua làng Lê-sơ, ông Thuận-lê, phủ Quảng-trạch. Quảng bình có nghe câu chuyện rất quái lạ như sau này:

QUẢNG-NAM (HÒA-VANG)

Nhà thầy giáo hay nhà trường. Trông hai làng Hòa-d và Xuân-thiền, nhà nhiều người đồng, nhưng từ xưa đến nay không có trường cho con trẻ học, ngày trước vẫn có thầy giáo vẫn có học trò ít, nhưng chỉ dạy ở trong nhà làng mà thôi...

BÌNH-ĐỊNH (PHÚ-CÁT)

Một người dân làng lại cáo. Hóm chủ nhật 29 Avril này, ông chánh tổng Xuân-yên và lý trưởng làng Phong-an đến nhà ông trợ giảng Nguyễn-Thuần ở ngụ trong làng ấy...

NAM-KY CHỢ LỚN

Một người Hòa-Kiều cũng có. Chiều hôm 6 Mai, ở Chợ-lớn, một người dợt với phò dợt sĩ di-dân thấy một người Hoa-kiều đi dạng, lị họ nghĩ giã mà thì người Hoa-kiều trả lời ngoạ rằng không có...

TÂY-NINH

Một cái ăn mừng ở Travo. Hôm 29 Avril một người giám thủ ở cao su tên là Martinucci, 23 tuổi đương cùng với bạn là Houyez ăn ở nhà một người bạn khác ở Travo; hôm ấy ở đó có tiệc, lại mở cuộc hát bội cho cu li và dân trong làng xem...

QUẢNG-NGAI (PHÚ-AN)

Tranh nhau vì thịt. Bữa 14 tháng ba này, kỳ giã đi ngang qua làng Phú-an vừa nghe mõ đánh vừa thấy người ta chạy. Bước tới cửa đình thì thấy một người già độ trên 50 tuổi bị trời đè trước sân đình, còn một người thì ở trong đình đóng cửa lại mà làng, còn dân sự thì ngồi chung quanh đình, kẻ dầy người gầy xem như thế, nghĩ có ngân chưa (ông bị trời và ông trốn trong đình, đều hác họ của ông chủ)...

QUẢNG-NAM (HÒA-VANG)

Nhà thầy giáo hay nhà trường. Trông hai làng Hòa-d và Xuân-thiền, nhà nhiều người đồng, nhưng từ xưa đến nay không có trường cho con trẻ học, ngày trước vẫn có thầy giáo vẫn có học trò ít, nhưng chỉ dạy ở trong nhà làng mà thôi...

BÌNH-ĐỊNH (PHÚ-CÁT)

Một người dân làng lại cáo. Hóm chủ nhật 29 Avril này, ông chánh tổng Xuân-yên và lý trưởng làng Phong-an đến nhà ông trợ giảng Nguyễn-Thuần ở ngụ trong làng ấy...

NAM-KY CHỢ LỚN

Một người Hòa-Kiều cũng có. Chiều hôm 6 Mai, ở Chợ-lớn, một người dợt với phò dợt sĩ di-dân thấy một người Hoa-kiều đi dạng, lị họ nghĩ giã mà thì người Hoa-kiều trả lời ngoạ rằng không có...

TÂY-NINH

Một cái ăn mừng ở Travo. Hôm 29 Avril một người giám thủ ở cao su tên là Martinucci, 23 tuổi đương cùng với bạn là Houyez ăn ở nhà một người bạn khác ở Travo; hôm ấy ở đó có tiệc, lại mở cuộc hát bội cho cu li và dân trong làng xem...

co cũng thế gì thì đầu heo thịt lợn, phần kinh phần hiếu, ngồi trên ngôi dưới, làm cho bọn hương bộ, bồi bái, tri hương, lý trưởng cũng phải họa theo tranh nhau mừng ăn, động một chút thì tội vạ. Còn dân chỉ làm cực khổ mà đánh phải nhện thêm. Ấy là về việc ăn uống, còn về việc cơ bực thì lại có một bọn nửa quần tam tỵ ngữ, cứ lấy nghề đó làm sinh nhai, làm cho phong hóa trong làng, càng ngày càng đồi bại, so với các làng lân cận đã tầy xâu hổ rồi, đừng kể gì đến chuyện công ích công lợi nữa. Vì vậy nên dân ở Đà-sơn vẫn phàn nàn, lấy làm vô phúc mà ở trong làng ấy. Vậy mong các bậc đàn anh trong làng sửa đổi thì hay lắm.

QUẢNG-NGAI (PHÚ-AN)

Tranh nhau vì thịt. Bữa 14 tháng ba này, kỳ giã đi ngang qua làng Phú-an vừa nghe mõ đánh vừa thấy người ta chạy. Bước tới cửa đình thì thấy một người già độ trên 50 tuổi bị trời đè trước sân đình, còn một người thì ở trong đình đóng cửa lại mà làng, còn dân sự thì ngồi chung quanh đình, kẻ dầy người gầy xem như thế, nghĩ có ngân chưa (ông bị trời và ông trốn trong đình, đều hác họ của ông chủ)...

BÌNH-ĐỊNH (PHÚ-CÁT)

Một người dân làng lại cáo. Hóm chủ nhật 29 Avril này, ông chánh tổng Xuân-yên và lý trưởng làng Phong-an đến nhà ông trợ giảng Nguyễn-Thuần ở ngụ trong làng ấy...

NAM-KY CHỢ LỚN

Một người Hòa-Kiều cũng có. Chiều hôm 6 Mai, ở Chợ-lớn, một người dợt với phò dợt sĩ di-dân thấy một người Hoa-kiều đi dạng, lị họ nghĩ giã mà thì người Hoa-kiều trả lời ngoạ rằng không có...

TÂY-NINH

Một cái ăn mừng ở Travo. Hôm 29 Avril một người giám thủ ở cao su tên là Martinucci, 23 tuổi đương cùng với bạn là Houyez ăn ở nhà một người bạn khác ở Travo; hôm ấy ở đó có tiệc, lại mở cuộc hát bội cho cu li và dân trong làng xem...

người tỉnh Bình-định này nhiều kẻ thường hay dùng cái thủ đoạn xấu xa lỏm thối rầy rầy. Vậy quan trên cũng nên gia tâm xem xét kỹ những vụ ấy để cho kẻ lương thiện được như, thì may cho nhơn dân chúng tôi lắm!!!

BẮC-KỲ HỘI-NỘI

Hội Giáo-thụ phản đối ông Thalamas. Nguyễn ông Thalamas có hồ sơ một người không bằng Cao đẳng sư phạm vào Đại học nên các viên giáo thụ có bằng sư phạm phản đối. Ông Thalamas trả lời rằng nếu các viên ấy không bằng lòng thì cứ việc cuốn gói về Pháp là yên.

Các giáo viên phản kháng lại rất kịch liệt. Hội Giáo thụ ở Paris trong cuộc hội nghị mới đây đã đem việc ấy ra bàn, ai ai cũng đều trách ông Thalamas (Đông-dương học chánh trường) cả. Một người hội viên nhắc lại rằng khi học sinh trường Trung học Charlemagne xằng bạo hành với ông, phải yêu cầu hiệu trưởng bảo hộ cho, khi ông vào yết kiến quan Bộ trưởng mà phải đợi một giờ rưỡi đồng hồ lấy làm tức giận thì ông có nói với bạn đồng liêu ông cái dạng ấy đâu!

Hội Giáo-thụ đã quyết nghị một nghị án phản đối thái độ ông Thalamas mà định đưa đơn kiện ông tại phủ Toàn quyền Đông-dương và tại Bộ Thuộc địa.

Việc hai người lính tây đi trốn ở Hanoi rồi xằng trốn sang Tàu như bản-báo đã đăng ký trước, nay lại được tin rằng người lính về đội cơ-san là Octavine trước ngày đi trốn thì đã rên chla khốn giả để mở tú học viên đội nhất, lấy được 112 đồng, đem đưa cho bạn là Beaulieu. Sau hai người định đi trốn, đến Lạng-sơn thì bị bắt, thứ bảy trước (5 mai) đã giam tại nhà ngục binh Hanoi.

NAM-KY CHỢ LỚN

Một người Hòa-Kiều cũng có. Chiều hôm 6 Mai, ở Chợ-lớn, một người dợt với phò dợt sĩ di-dân thấy một người Hoa-kiều đi dạng, lị họ nghĩ giã mà thì người Hoa-kiều trả lời ngoạ rằng không có...

TÂY-NINH

Một cái ăn mừng ở Travo. Hôm 29 Avril một người giám thủ ở cao su tên là Martinucci, 23 tuổi đương cùng với bạn là Houyez ăn ở nhà một người bạn khác ở Travo; hôm ấy ở đó có tiệc, lại mở cuộc hát bội cho cu li và dân trong làng xem...

người tỉnh Bình-định này nhiều kẻ thường hay dùng cái thủ đoạn xấu xa lỏm thối rầy rầy. Vậy quan trên cũng nên gia tâm xem xét kỹ những vụ ấy để cho kẻ lương thiện được như, thì may cho nhơn dân chúng tôi lắm!!!

BẮC-KỲ HỘI-NỘI

Hội Giáo-thụ phản đối ông Thalamas. Nguyễn ông Thalamas có hồ sơ một người không bằng Cao đẳng sư phạm vào Đại học nên các viên giáo thụ có bằng sư phạm phản đối. Ông Thalamas trả lời rằng nếu các viên ấy không bằng lòng thì cứ việc cuốn gói về Pháp là yên.

Các giáo viên phản kháng lại rất kịch liệt. Hội Giáo thụ ở Paris trong cuộc hội nghị mới đây đã đem việc ấy ra bàn, ai ai cũng đều trách ông Thalamas (Đông-dương học chánh trường) cả. Một người hội viên nhắc lại rằng khi học sinh trường Trung học Charlemagne xằng bạo hành với ông, phải yêu cầu hiệu trưởng bảo hộ cho, khi ông vào yết kiến quan Bộ trưởng mà phải đợi một giờ rưỡi đồng hồ lấy làm tức giận thì ông có nói với bạn đồng liêu ông cái dạng ấy đâu!

Hội Giáo-thụ đã quyết nghị một nghị án phản đối thái độ ông Thalamas mà định đưa đơn kiện ông tại phủ Toàn quyền Đông-dương và tại Bộ Thuộc địa.

Việc hai người lính tây đi trốn ở Hanoi rồi xằng trốn sang Tàu như bản-báo đã đăng ký trước, nay lại được tin rằng người lính về đội cơ-san là Octavine trước ngày đi trốn thì đã rên chla khốn giả để mở tú học viên đội nhất, lấy được 112 đồng, đem đưa cho bạn là Beaulieu. Sau hai người định đi trốn, đến Lạng-sơn thì bị bắt, thứ bảy trước (5 mai) đã giam tại nhà ngục binh Hanoi.

NAM-KY CHỢ LỚN

Một người Hòa-Kiều cũng có. Chiều hôm 6 Mai, ở Chợ-lớn, một người dợt với phò dợt sĩ di-dân thấy một người Hoa-kiều đi dạng, lị họ nghĩ giã mà thì người Hoa-kiều trả lời ngoạ rằng không có...

TÂY-NINH

Một cái ăn mừng ở Travo. Hôm 29 Avril một người giám thủ ở cao su tên là Martinucci, 23 tuổi đương cùng với bạn là Houyez ăn ở nhà một người bạn khác ở Travo; hôm ấy ở đó có tiệc, lại mở cuộc hát bội cho cu li và dân trong làng xem...

« Tôi vẫn biết công-tử có quan hệ với nàng Mai-là va thế nào, nên tôi tưởng nghĩa vụ tôi phải tố cáo công-tử biết quyết định của tôi... » « Quyết định gì? » « Tôi quyết định kết hôn cùng nàng. Tôi định lấy nàng làm vợ. » « Dù vậy lấy nàng, tôi có thể nào được? » « Nhưng không có công-tử thì nàng không thể quyết định. » « Sao thế? » « Vì rằng nàng đã giao thiệp với công-tử với nàng sau này chưa giã quyết nên nàng chưa thể lấy tôi nhất định cho tôi được. » « Về phần tôi thì tôi cũng đã quyết định. Tôi muốn làm kết nghĩa vụ tôi, để đến cho nàng bớt khổ. Nhưng tôi không ưng bố mẹ nàng một từ đâu... » (Còn nữa)

ĐỘC GIÀ LUẬN ĐÀN

KHÔN RỜI MỚI ĐƯỢC HỌC!!!

Nay đã gần đến ngày thi trong các bậc học; (Kỳ thi Sơ-học yếu-học đã bắt đầu rồi) và Trung-kỳ có nhiều trò và cha mẹ học trò đương chạy ngược chạy xuôi, kêu chửi này van nài nọ, để cầu cho con được thi. Cái vẻ thảm sầu chán ngắt thật là đáng thương! Hỏi vì sao không được thi mà phải chạy? Bởi vì trước có dự vào cuộc bãi khóa nên dĩ không được học mà nay cũng được không thi nữa.

Phải chi mấy trò ấy đi thi vào làm việc các công sở mà không cho, thì cũng chẳng nói làm gì; cái lòng ham làm thầy thông thầy phán đi đi-bộ họ cho ta nhiều rồi, dầu bị ngăn trở, có lẽ cũng không hại cho lắm. Nhưng nay lại là một việc khác; mấy trò này chỉ muốn thi lấy cái bằng Sơ-học yếu-học, hay là cái bằng Tiểu-học để sau xin vào lớp trên cho được mà thôi. Xem vậy cũng thấy chỉ ham học của học trò, mà cũng thấy cái lòng của cha mẹ học trò muốn cho con học để biết thêm ít nhiều nữa. Cái chí ấy, cái lòng ấy thật là đáng khen;

Người ta nói: "bay đã bỏ học một lần thì thôi, nay dần có muốn học cũng không cho nữa"; làm như vậy bọn san thấy mới kính, không dám bãi khóa nữa."

Nói vậy là không nhớ lại lúc mình còn thơ ấu đã phạm luật trường, trái lời thầy không biết bao nhiêu lần, mà đã được đương thư. Nếu thấy mình cũng nói phạt mình cho nặng để răn kẻ khác, nghĩa là bắt mình phải chịu phạt về các tội mà kẻ khác chưa phạm, thì mình không sao được cái địa vị ngày nay để bắt học trò mình một lần làm lục thì phải chịu ngu dốt trọn đời đâu! Và chúng đâu lý tưởng gì, đâu pháp luật nào, miễn là không mọi sự quá, thì không bao giờ đương quyết cái đương cãi quá tự tâm của bọn đương đủ bao giờ. Lễ thường thì nói con cha chịu, lời trò thầy chịu; nay nói rằng học trò bãi khóa mà có lỗi, thì lời ấy kể làm thầy cũng không tranh đi đương nào được.

Nưng mà thôi, nói làm cũng vô bổ. Đấy chẳng qua là ghi lại một việc để cho cháu họ và đời sau biết rằng trong cái thời kỳ dân An-nam được nước Pháp là nước "văn minh" bao học và khai hóa, thì trẻ con phải cho đủ trí "khôn"

N. N.

CÁO-BẠCH
HỘI NAM-HUNG TỰ-NHIỆP HỘI XÃ
Tên (đang) đang ra mắt (ở) đường số 24, Hàng Ngang, Hà Nội.
Lê Văn Hùng là Chủ tịch Hội.
MẠNG HUNG TỰ-NHIỆP HỘI XÃ
77 - 78 Hàng Bạc
HAIKOU (ANNAM)
Lê Văn Hùng là Chủ tịch Hội.
HỘI NAM-HUNG TỰ-NHIỆP HỘI XÃ - Ung Hòa

TỰ TƯỜNG MỚI

CHỦ-NHĨA DÂN-QUYỀN CỦA TÔN-VĂN

Bài giảng thứ hai
(Tiếp theo)

Hôm nay chúng ta giảng dân-quyền thì chúng ta phải biết rõ dân quyền là việc thế nào, dùng một loại với dân-quyền là tự do lại là việc thế nào. Dân Âu-châu tự kiêu tranh được tự do rồi mới có dân quyền, cho nên chúng ta muốn giảng dân quyền thì thế nào cũng phải biết rõ cái lịch sử tự do. Gần đây cái phong trào cách mệnh ở bên Âu Mỹ truyền đến Trung-quốc, bao nhiêu chí-sĩ cùng học-sinh Trung-quốc cũng đều xướng tự do. Họ tưởng rằng cuộc cách mệnh của chúng ta cũng học người Âu-châu tranh tự do, nói như thế thì chỉ là nghe người ta nói sao thì nói theo vậy, chứ đối với dân quyền với tự do chưa từng dụng tâm suy xét, chưa từng hiểu thấu đến nơi. Đáng cách mệnh chúng ta, chủ trương lấy chủ nghĩa tam-dân mà làm cách mệnh, chứ không phải chủ trương làm cách mệnh mà tranh tự do, ấy là chủ lý nghĩa của chúng ta.

Ngày trước cuộc cách mệnh nước Pháp, lấy tự do làm khẩu hiệu, cuộc cách mệnh nước Mỹ lấy độc-lập làm khẩu hiệu, cuộc cách mệnh chúng ta thì lấy chủ nghĩa tam-dân (dân tộc, dân quyền, dân sinh) làm khẩu hiệu, ấy là đã trái bao nhiêu thời giờ, dùng bao nhiêu công phu, mới định được như thế, chứ không phải là nghe người ta nói sao thì cũng nói vậy. Vì rằng lấy một câu làm cái đầu bài để cho nhân dân cố sức đua đánh, thì cái đầu bài ấy tất phải cần thiết cho nhân dân thì người ta mới sốt sắng theo mình.

Nếu ở Trung-quốc mà xướng cái chủ nghĩa phát tài thì nhân dân phải hoang mang, cái chủ nghĩa tam dân của bọn chúng ta cũng giống như cái chủ nghĩa phát tài.

Vì sao chúng ta không nói ngay là phát tài? Vì rằng phát tài không bao học được chủ nghĩa tam dân, mà chủ nghĩa tam dân thì bao học được chủ nghĩa phát tài. Nghe cách mệnh ban đầu thực hành công sản, cộng sản với phát tài cũng như nhau, đó là cái chủ nghĩa trực tiếp đi ngay. Còn bọn cách mệnh chúng ta thì chủ trương không phải là một việc, không thể dùng hai chữ phát tài mà bao hết nghĩa được, nếu dùng chữ tự do làm khẩu hiệu lại càng không đủ nghĩa nữa.

Gần đây những học-giả Âu-châu thường nói: "Người Âu-châu ở vài ba trăm năm trước liền mình bỏ mạng mà tranh tự do, làm nên những việc kinh thiên động địa, mà người Trung-quốc đến bây giờ chưa biết tự do là thế nào, xem đó thì biết người Âu-châu cái tư tưởng chính trị so với người Trung-quốc thì cao hơn nhiều, vì người Trung-quốc không giảng tự do, cho nên cái tư tưởng chính trị mới mong manh yếu đuối như thế." Cứ như ý lời thì lời bàn đó đều là lời không đúng.

Ngày xưa bên Âu-châu lúc dân quyền mới phát sinh, thì họ chủ

trương tranh tự do, đến khi cái mục đích ấy đã đạt được rồi, mọi người ai cũng giương cờ cái vòng tự do của mình, tự do quá mức thành ra bao nhiêu tệ hại. Vì thế mà nước Anh có nhà học-giả tên là Dy-Lac mới lập luật rằng: "Người nào có tự do này, song không được xâm phạm cái tự do của người khác, lấy đó làm giới hạn mới là thiết tự do, nếu xâm phạm đến tự do của người khác, thì thì không phải là tự do." Trước kia người Âu-châu giảng tự do chẳng có giới hạn gì cả, đến ông Dy-Lac mới lập ra giới hạn, đã có giới hạn thì không được tự do lắm. Xem đó thì biết học giả Âu-châu nay cũng đã biết rằng tự do không phải là một vật như thần thánh không xâm phạm được, cho nên mới lập ra giới hạn để ngăn chận bớt đi.

(Còn nữa)
G. Q. T. X. dịch

CẨM-TÀ

Chúng tôi có ít lời trên báo chúng xin cảm ơn trước là Cổ và Cú sau là các chức và bà con trong mấy họ Đinh-Trang-Thọ-Ninh, Cầu-Không, Thượng, Yên-Phủ v.v.v. Tuy đường xá xa xôi cách đó trở ngại đã là nhiều, song tôi được mọi sự hoàn toàn an hảo. Chúng tôi lấy làm đối ơn vô cùng, và đương lúc ấy chúng tôi bala-bala có điều gì sai sót xin tha lỗi cho chúng tôi, chúng tôi lấy làm ơn ta vô cùng.

PAUL JOSEPH PHAN
Serice Forestier
Cung cấp gia quyến.

VIỆC THÈ GIỚI

A-ĐÔNG TÀU

Tin báo Tàu
Ngày 5 Mai 1925

Việc quân Nhật và quân Trung-hoa ở T-nam. - Có tin Thượng-hải báo rằng: Hồi 10 giờ ngày 3 Mai, quân Nhật ở T-nam có ý gây chuyện xảy ra sự xung đột, quân Trung-hoa bị chết và bị thương hơn 800 người, nhân dân bị bắn chết cũng nhiều.

Chính phủ Nam-kinh có tiếp được điện của tướng giới Thạch báo rằng: Quân Nhật đang súng bắn phá quan thự của Trung-hoa ở T-nam quân dân bị chết hai rất nhiều.

Ở Thượng-hải có tin rằng Viên Chủ nhiệm Ngạo giao của Nam quân bị quân Nhật bắt mất tại một nơi, chết ngay lập tức, các quân của cao cấp bị quân Nhật làm nhục. Đã có Ngạo giáo Tổng trưởng là Hoàng-Phu kháng nghị với Chính phủ Nhật một cách nghiêm trọng, yêu cầu phải lập tức triệt binh, trừng trị kẻ hành hung, xin lỗi và bồi thường. Chính phủ Quốc dân định trả ngày 3 Mai một cuộc Hội-Nghị khẩn cấp để bàn cách đối phó.

Nơi làm việc của Hoàng-Phu cũng bị sự công kích vô lý chửi.

Ngày 4 Mai ở Thượng-hải lại có tin rằng: Hồi 10 giờ rưỡi ngày 3 Mai, quân Nhật ở T-nam có ý muốn gây sự ở trên đường. Tên mã phu Nguyễn-gia-trung, quân Nhật cầm chỉ Nam quân đi tay không cũng không được qua đó, có một người lính Nam quân hỏi vấn đề có làm sao thì vài người lính Nhật liền xông tới, Nam quân bị chết đến vài mươi người, nhân dân chung quanh đó thấy vậy liền bỏ chạy, lớn tiếng că, các cửa hàng buôn bán với vắng đông của Quân Nhật lại đem lưới sắt vây bọc chung quanh, cầm người Trung-hoa không được qua lại, chúng quân phòng tuyến, hệ thấy có người Trung-hoa là bắt giam liền, và lại bắt súng máy, súng trái phá để ra ngoài, binh lính Trung-hoa cũng liền xông đi để địch lại. Tướng giới Thạch họ lịnh

cắm không cho Nam quân bắn súng nữa. Hoàng-Phu cũng yêu cầu quân Nhật phải thôi không được bắn súng, nhưng quân Nhật vẫn cứ bắn dữ, mãi đến 9 giờ mới thôi. Tướng-giới-Thạch liền đem cho tra xét số người chết là bao nhiêu để tiện việc giao thiệp.

Các nhà quân sự đương cục Nhật-ban đã từ Thiên-tân cử đi một đội xe thiết giáp và chở một đại đội quân Nhật đến T-nam.

Cái nguyên do xảy ra việc xung đột này thì chưa được rõ hẳn ra làm sao. Song cứ lấy cái lẽ công nhiên mà xét thì cái mối sinh sự ra chính là ở người Nhật, vì T-nam không phải là tôi tớ của Nhật, mà là vì sự bảo hộ kiều dân Nhật; mà phải mang quân đến, thì trước khi Nam quân đến đó đã tuyên ngôn là xin chịu trách nhiệm bảo hộ sinh mệnh và tài sản của kiều dân ngoại quốc. Các nước không nước nào mang quân đến, chỉ một mình nước Nhật cử có ý đem quân vào, nếu chẳng định sinh sự thì sao lại làm như thế. Sau nữa, cứ xem như đó là luận của người ngoại quốc ở đó đưa lý việc người Nhật đem binh đến Sơn-dông làm trái lẽ, thì đã rõ vậy. Xét ra người Nhật số để ở ý làm như thế, là vì người Nhật có nhiều quyền lợi ở phía Bắc Trung-hoa, sợ Nam quân lấy được miền Bắc thì quyền lợi ấy không khỏi bị tổn thiệt. Nay vì thế lại xảy ra việc giao thiệp tự này, không rõ rồi sau sẽ kết quả ra làm sao.

(Theo T. N. D. B.)
Về tuyện diện

Việt Bản với Trung Hoa
Tin Đông kinh, ngày 10 tháng 5. - Những ham đội của Nhật ở miền Đông Dương từ đó thêm vào để bảo hộ kiều dân Nhật ở Hán-khẩu và Thượng-hải. Một chuyến tàu liên-quốc đi từ T-nam nhả đã đến Thanh-dân ngày thứ ba, đem 28 người ngoại quốc tránh nạn tới; các viên lãnh sự vẫn ở lại công thự để phòng sự xung đột thất bại.

Nghị-viện Nhật đã triệu tập hội nghị hội nghị Có lẽ Chính phủ sẽ trình Nghị viện chuẩn vng nhĩ an về việc xuất thêm binh sang Trung-hoa, nếu Nam quân và Bắc quân thỏa hiệp với nhau để chống lại Nhật bản. Nhật quyết không chịu lện cường gian thiệp trong các vấn đề Trung-hoa này.

Tai chính bộ trưởng đã trừ cách chờ bạc sang Sơn-dông để sung vào quân phí. Các giới định nghiệp đều tán thành việc xuất binh và xin phải tìm cách giải quyết cho xong hẳn.

Tin Bắc kinh ngày 10. - Trương tác Lâm đã điện gửi thông cáo cho tất cả các phe chiến tranh Trung-hoa, yêu cầu đình chỉ công kích để liệu cách giải quyết cho hòa bình.

Tin Thượng-hải ngày 10. - Nhật bản đã yêu cầu Nam quân triệt phạt viên tị lịnh có trách nhiệm trong việc giết người Nhật, thu khí giới các đạo binh ấy, đình chỉ việc biếm tình bại Nhật, rút Nam quân ra 10 km khỏi đường xe lửa Giao-Tế. (Giao-châu đến T-nam) Quốc dân đảng không chịu mấy việc yêu cầu ấy và Nam quân đã đánh quân Nhật và làm nổ mìn một nhà chứa thuốc súng và bắn rơi một hai cái tàu bay ném tạc đạn.

Lữ đoàn Ngoya gồm 15.000 người đã sắp sửa khởi hành.

Tin Thượng-hải ngày 11. - Hiện nay quân Nhật chiếm giữ được 1 vòng rộng ra về phía đường xe lửa Giao-Tế mỗi bên là 10 km. Tình hình có khác hơn Có tin địch xác rằng Trương tác Lâm đã yêu cầu Nam quân đình chỉ công kích.

(Theo arip)

Tin Đông kinh ngày 8. - Nhật bản đã định đem 13.000 người để chiếm giữ T-nam phủ và đương xe lửa Giao-Tế. Tướng giới Thạch đã điện cho các nhà báo rằng: "Quân Nhật tự tiện bắn súng vào binh lính và lương dân ta là đã biểu thị một cách làm nhục nước Trung-hoa Tôi đây là người cách mệnh, không thể cứ chịu được Tôi yêu cầu các báo phải từ chối cái tài đó hung hãn tấn vào của Nhật bản cho thế giới biết."

(Theo Impartial)

Tin Thượng hải ngày 9. - Có tin rằng các người Trung-hoa làm việc ở các nhà Nhật bản ở miền Thượng hải đã bãi công và đã bắt đầu làm Tổng hành công trong các xưởng máy sợi và các nhà máy Nhật khác.

Tin Manila, ngày 9. - Mấy nghìn phủ thương Hoa kiều ở Phi luật tân đã quyền một món tiền lớn phòng khi Quốc dân đảng có chiến tranh với Nhật bản. Một nghìn thanh niên Hoa kiều đã nguyện nếu có xảy chiến tranh thì sẽ đầu quân theo Tướng giới Thạch.

(Impartial)

AU-MỸ PHÁP

(Tin ngày 10, 11 tháng 5)

Tai Hà nghị viện. - Các nghị viên về đoàn Cấp tiến đã được đi đình chỉ chương trình chính kiến và trách vụ trong Nghị viện như cũ Họ sẽ thành một đoàn thể thống nhất, nhưng cũng sẽ hợp tác với đoàn xã hội cấp tiến.

Ông Ménerier kháng được cử. - Ông Ménerier công sản hiện đương có án bị giam ở nhà nước Fresne xin phiên án ở Đại thẩm viện kháng được. Về tự nhiên sự truyền cử ông không có hiệu lực nữa.

Phiên xử án các đảng nhân tự trị. - Phiên xử này vẫn còn tiếp. Các người bị cáo bị hỏi về việc nhận tiền để công đồng & đầu không khai được rõ ràng. Hiện có 350 người làm chứng. Có lẽ còn lâu lắm mới biện luận xong.

(Theo arip)

ANH

(Ngày 8 tháng 5)

Nữ quyền. - Es nghị viện đã trưng chuẩn nhất định đạo luật cho đàn bà từ 12 tuổi trở lên được quyền đầu phiếu

(Theo arip)

Thất nghiệp. - Ngày 30 tháng 4 vừa rồi số thợ thất nghiệp là 1.136.000 người; thế là nhiều hơn tuần lễ trước 73.715 người và nhiều hơn hồi này năm trước 114.272 người.

(Impartial)

HOA-KỲ

(Tin ngày 9 tháng 5)

Thêm chiến hạm. - Ủy hội Hải-quân tại Thượng nghị viện đã ưng chuẩn cải chương trình đóng chiến hạm do hai nghị viện quyết nghị rồi. Chương trình ấy dự định đóng 15 chiếc tuần dương hạm nhẹ và một chiếc tàu mìn máy bay.

(Theo Arip)

Cùng các Cò-dòng ở Thanh-hoa

Cò phiếu như định của các ngài, Công-ty đã gởi cho ông Nguyễn-Trác, Đại-liều ở phố Lô-clum nhờ giao lại, vậy xin các ngài đem biên lai làm đến đó mà đòi lấy cò phiếu như định cho cộn liện.

HUYỆNG-THỨC-KHANG
Công-ty

TRUNG-BẮC-BỘ HÓA-KHÁ CHI-NAM

Bản quán mới xuất bản quyển sách "Trung Bắc bộ hóa xa chỉ nam" đường từ Tourane ra Bắc cả chữ Pháp và chữ Nam, chép giá bán rẻ, giá chữ hàng, hạng náo bao nhiêu, một giọng từ trong ra, một giọng từ ngoài vào, rất là rõ ràng. Sách đúng như kiểu giấy cũn cước, nghĩa là muốn xem thì mở ra, xem xong xếp nhỏ lại bỏ vào túi; thật là tiện cho hành khách.

Sách bán tại Bản-quán, giá \$30 ở xa xin gởi tiền cước.

Nhà in Tiếng Dân

Đã tiện, lại lợi, lại chắc chẳng trăm bẽ

Đồng bào ở Trung-kỳ ai cũng có một vài năm về trên, ai có xe hơi đem đi bảo hiểm, thì phải chi: giá cao, và gặp; nhiều đến bất tiện. Đến khi ông Phạm-Diêm mở hiệu Bảo-Hiến ở Quinhon thấy ngày một sự tăng lợi đáng kể. Trước phải trả 7500 hay là 6500 một người hành khách, thì tự đó về sau chỉ mất có 2500 hay là 1500 mà thôi.

Hay thay! sự cạnh tranh trong thương-giới, rất ích lợi cho thế gian ngày nay phong phú những nhà Bảo-Hiến khác, cho biết về sau gặp nhau tại rui, thương bởi thế nào) cũng có đời cho gần theo giá 2500 và 1500, thì lại nghe ông Phạm-Diêm sắp trụ trước còn có đồng-mối, đồng-hai (150, 150) một người hành khách mà thôi.

Như vậy, chủ xe cần chi phải đi đâu, đi đâu chi làm lời, đến hàng ông Diêm, hiện tại giá rẻ, làm mau, điều là rõ rõ có ông ta kỹ kể, lúc hẹn ngày có ông ta xét tra, có phải đi tiện lại lợi lại chắc chẳng trăm bẽ không!

VƯƠNG-QUANG-NHON công-ty,
Chữ có xe kính mờ

Thuốc SIROP HAYN

Ngọc nặng không thở được HEN

PHARMACIE MONTÈS - HANOI

NHÀ ĐÔNG DƯỢC BA CHƯỞNG

GIÁ LÀ 1.180

THUỐC GI TIÊU TRỪ ĐƯỢC BẠCH BỆNH?

THỨ ẤY LÀ DẦU-THƯỜNG-HẢI

Hiệu con BƯỚM BƯỚM

Cửa Hiện thuốc ĐẠI-QUANG-DƯỢC-PHÒNG 46 boulevard Tông-Độc-Phương, CHOLON — Chi-Điểm 47 Phố hàng Đường, HANOI

GIÁ MỖI VE 0 \$ 25 (có phước sẽ được thưởng)

Đều này chuyên trị: Cảm mạo, thương phong, sốt mồi, rức đầu, nôn, mửa, đau bụng đầy hơi, say sảng, chóng mặt, thổ tả, các chứng vừa bết vừa uống không ngày tức thì

Những nơi Đại-ly: ĐÔNG-AN, Nhựt-rang — TÂN-DUỆ-SANG, Phan-rang — ĐỨC-XƯƠNG-LONG, Dalat — TRUNG-HÒA-BUÔNG, Ninh-hóa — VINH-THÁI, Tuyên-hóa — CHÂN-KUÔNG-LỢI, Tam-hy — ANH-LỢI, Fajo — ĐÔNG-HIÊN, VAN-ICH, Hải — QUẢNG-TƯỜNG, Quảng-trị — THUẬN-LONG, Đĩnh-giới.

SIROP PECTORAL DES ENFANTS

là một thứ thuốc ho trị các bệnh ho trẻ con hiệu Bào-chê PHẠM-DOAN-ĐIÊM ở Tourane mới làm ra

CHỖ NÀY CHO THUÊ

CÁO BẠCH NÊN CHÚ Ý KÈO NHÂM!!!!

Hiệu thuốc LÃO THÁI-LAI tỉnh Nam Định bán rẻ nhất và ngon nhất ở SỞ ĐÔNG PHÁP. Ban hiệu xin có máy nhồi thay mới, do tay các quý khách trong cõi ĐÔNG PHÁP đã có lòng thiện chí mua thuốc LÃO của Ban hiệu.

Bà nhân là Ban hiệu tiếp được thư các quý khách viết ngợi khen, sau lại còn số đồng thêm. Nhờ được lòng hảo tâm các quý khách thiện chí thành ra càng ngày càng đông.

Bởi thế nên bây giờ nhiều người làm giả hiệu thuốc như của Ban hiệu gửi đi các nơi. Ban hiệu sợ các quý khách mua nhầm phải, hút vào sinh đờm, ho sặc cũng các chứng bệnh khác vãn vãn.

Nhiều người lại tưởng nhầm thuốc Ban hiệu, Ban hiệu sẽ mang tiếng và bỏ thẹn mấy như người khen các quý khách từ trước đến giờ.

Ban hiệu xin làm một thứ dấu hiệu riêng do các quý khách biết. Thuốc LÃO Ban hiệu ngoài bọc là kín lạt đỏ và có con dấu hình chữ sau này (Nam Định Thái Lai) là vậy bao bọc. HIỆU THUỐC LÃO THÁI-LAI NAM ĐỊNH NGON ĐẶC BIỆT.

Ban hiệu có rất nhiều các hàng thuốc mệ sợ và sam sợ ngại nào muốn dùng hạ g nào cũng có, thuốc LÃO Ban hiệu một hàng nặng tới sáu bảy lạng gửi lên nếu các quý khách mua nhiều xin tính giá hạ.

Thưa các ngài, đã có lòng muốn mua thuốc, hoặc hỏi giá hay lấy mẫu thuốc, trong khi gửi thư hoặc đánh giấy thép xin các ngài để rõ tên và chỗ ở Ban hiệu sẽ xin vãng nhữ gửi ngay.

Cũng có nhiều lần Ban hiệu tiếp được giấy nhữ cũng thư không thấy để rõ chỗ ở cũng có cái để không được rõ, nên Ban hiệu không biết đâu mà gửi.

Chữ nhân can bạch
NGUYỄN-TRUNG-KHẮC đ. THÁI-LAI
 Commerçant de Tabac Entrepôt N. 5
 Rue du Calvère N 103 - NAM-DINH

BÁN BUÔN ĐI KHẮP CỎI ĐÔNG-PHÁP

Thuốc đông hạng 6 lạng
 Thuốc dành hạng 3 lạng
 Mua buôn tính giá riêng

Thuốc LÃO "Hoành Phát"

BÁN TẠI HIỆU:
LY SENG BAO
 42 Phố hàng bồ HANOI
 Giấy số 230 Hom thư số 41

Nhà thuốc Nguyễn-vân-Tri có bán sỉ và bán lẻ đủ thứ thuốc Tây, y như máy Đại - được phòng Langue ở Saigon vậy.

Nhà thuốc Nguyễn-vân-Tri có bán thuốc trị về bệnh TIÊM-LA đã nổi danh, thuốc này uống khỏi chích, ít tốn hao, lợi kin đáo.

Nhà thuốc Nguyễn-vân-Tri có bán thuốc trị về bệnh GHỀ-CỐC, CHÙM-BAO, nặng nhẹ thể nào, uống vào cũng hết.

Nhà thuốc Nguyễn-vân-Tri là ngôi hàng Đông-ban ta nên chữa có, vì là của người Annam mình lập ra, và buôn bán không thua gì các Nhà thuốc Tây lớn khác, ở trong xứ ta.

Xin con Hồng cháu Lạc, nhớ đến Giếng Lạc-Hồng
NGUYEN-VAN-TRI
 BẢO-CHÊ-SU
 MYTHO
 (Cochinchine) Adresse télégraphique PHARMATHI
 Téléphone N°32

MAGASIN DE SOIERIES TÂN LỢI

188-140, B' Tổng-đốc-Phương (CHOLON)

Bản hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải như là: lụa, xuyên, trứ, cầm-nhung, cầm-châu v... Hàng thiết tốt, thiết bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không hề sợ phai trở. Bán lẻ đủ các thứ hàng Bombay, hàng Nhật-bản v... Khăn đội đầu rất và thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiết đẹp.

Trừ bán sỉ và lẻ đủ thứ màu nhuộm của Tây hiệu "Teinture Idéale" danh tiếng thưở nay ở Nam-kỳ.

Bánh hộp biscuits "Kim-Thời" của bản hiệu chế tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0\$75 tại bản hiệu, mua sỉ có huê-hồng.

Bản hiệu buôn bán đã mấy chục năm cùng các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ.

Ở xa xin viết thư thương-nghị
TÂN-LỢI
 188-140, B' Tổng-đốc-Phương Cholon

PHARMACIE PHAN-VAN-GIAO HIỆU BẢO-CHÊ

THANH-NOA ANNAM

Là Hiệu Bảo-chê thuốc tây của ông Phan-vân-Giáo, nguyên bảo chế ngạch y-tế, độc-lực tở chức lên.

Có đủ các thứ thuốc rất tốt và thật tươi của các nhà đại dược-phòng trừ danh bên Pháp chế ra chuyên tầu nào cũng có thuốc mới gửi đến.

Bản giá rất phải chăng vì những phụ phí vô ích, đến giảm bỏ cả, mà chủ nhân bao giờ cũng sẵn lòng mách báo các bệnh nhân trong lúc cần cấp mà chưa mới kịp hay mới không được quan thầy thuốc.

Đồng bào ta nên chiều cổ, trước là được thuốc tốt, sau vừa được vui lòng giúp một người Việt-Nam.

HỚT AI LA KÈ VIỆT-NAM XIN HAY GIUP NGƯỜI NAM VIỆT

MÔNG LƯƠNG ĐƯỜNG

Pharmacie et médecine
 N° 80 Rue Daingai-Soctrang.

Bên đường bán đủ các món thuốc, sống, chín, và cao, đơn, hườn, tán của các nhà trứ danh trong cõi Đông-dương này. Trong tiệm lại sẵn có thầy danh y coi mạch hốt thuốc, rất tiện cho các ngài trong lúc cần dùng.

Bên đường có chỗ hườn thuốc thiên-thời, trị bệnh thổ tả, cho khắp mọi nơi dưng đầu lạnh đó, thuốc kỹ chỉ cho không, không bán chắt gì, nếu ai có bệnh cần cấp, bất luận quen lạ, xa gần, hời đến thì bên đường xin sẵn lòng gửi miễn ngay.

CUỘC GIẢI TRÍ

Một hôm hai anh em Cao Bằng đi chơi gặp chị em các chị họ qua gần có chơi một ít chơi hát rừng anh thì LUY anh thì ĐƯƠNG MẠI khi qua sông thuốc khắp cả mọi nơi rồi mới đến không khỏi mua thuốc hiệu HƯƠNG-KY PHOTÓ-AN.

Anh 07 phố mình ở tỉnh Bắc-Ninh thì thấy thuốc, này có mấy từ mình bán nên đem đồng chí về một chút để về quê mà cho ít chơi để cho về uống thuốc hiệu HƯƠNG-KY PHOTÓ-AN cũng phải biết và rất hợp thuốc hiệu HƯƠNG-KY PHOTÓ-AN.

Cả bốn tại số 200 rue Bayard Saigon. Nguyễn Sơn đ. Ph. H. 07 rue des Médicaments Hanoi. Hoàng bá thủ đ. H. 07 Br. Douai Hanoi.

NGUYEN-VAN-THONG
 DIT TÂN-THANH
 Faifoo - Annam

Entreprise des travaux en ANNAM
 TRANSPORT D'AUTOMOBILES
 LEVAGE CONDORCÈRE EPICERIE CHARCUTERIE

Báo lãn của nhà và kiển lượng đẹp lỏ.
 Buôn bán tạp hóa và cho thuê xe điện.

ẢNH THÁNG MEN CỦA HIỆU HƯƠNG-KY PHOTO HẠNH

Có nhiều quý khách gửi thư về hỏi bản hiệu chế thứ ảnh tháng men như để làm vật kỷ niệm lâu năm, vậy bản hiệu xin chiều lòng các quý khách để chế các thứ ảnh tháng men thật nhơn, hiện nay có mười kiểu rất đẹp xin kể theo đây để các quý khách ở xa gửi về đặt làm cho tiện.

- N° 1 Médailon rond 22m/m
- N° 2 Glace ronde ordinaire 55m/m
- N° 3 Glace ronde biseauté 55m/m
- N° 4 Chevalet rond sans glace 90m/m
- N° 5 Glace ovale ordinaire 55x72m/m
- N° 6 Glace ovale biseauté 55x72m/m
- N° 7 Chevalet oval sans glace 11x13c/m
- N° 8 Glace ovale biseauté 7x12c/m
- N° 9 Chevalet oval sans glace 7x12c/m
- N° 10 Chevalet oval sans gl. 10x21c/m

HƯƠNG-KY căn bạch

CÁC NGÀI CHỈ NÊN DÙNG THỨ SI NÀU SẮN NÀY:

CHROMO - ENCAUSTIQUE
 "RÉSISTANCO"
 Chè theo khí hậu nước nhà, vừa khỏi mốc, vừa bóng nhiều.

Chế tạo tại xưởng máy Sơn-Tây của nhà NGUYỄN-SƠN-HÀ ở Hải-phòng.
 Có bán ở Công-ty THÁI-LỢI Rue Paul Bert à Hué

Đóng cửa một hiệu thuốc

Hiệu Từ-Ngọc-Liên muốn chấn hưng nghề thuốc nước nhà, cho nên đóng cửa hiệu thuốc ở Đập-cầu mà đem hiệu chính mở sang Hanoi 236 phố Hàng Bông, giấy số: 652. Những thuốc của hiệu lấy đã nổi tiếng khắp Đông-Pháp, nhất là thuốc lỵ n° 3 giá 1\$50 và giang-mai n° 6 giá 2\$00, rõ bệnh nặng đến đâu cũng khỏi rồi nọc mà không hại sinh dục, hai thứ thuốc này ở Saigon chạy lảm, có gửi bán ở hiệu Đinh-Thành-Song về tỉnh Cai-Nham - Kinh-đô Huế hiệu Vĩnh-Tường phố Gia-Long - Vinh hiệu Đức-Thịnh phố La-Ôa - Thanh-Hóa Mỹ-Hửu-Đào 23 grand' rue - Tourane Nguyễn-Thị-Huê phố Đỗ-Hữu-Vị - Nha-Trang Mộng-Lương-Thư-Quán Vương-gia-Nội - Pailoo Vạn-Thành đ. Hoàng-đắc-Vinh 188 220 phố Font Japonais.

Hiệu lấy lại còn nhiều thứ thuốc rớt hay như: thuốc ho trẻ con n° 1 giá 0\$35 - Thuốc Lỗ n° với nhơn n° 19 giá 0\$60 - Thuốc kiết lỵ n° 5 giá 0\$40 - Rượu bổ trợ b'jah tá th'j v 2 giá 2\$00 - Thuốc bổ thận n° 15 giá 0\$70 - Thuốc đ. s. b. n° 13 g. 300 - Thuốc ghê n° 7 giá 0\$10 - Thuốc sốt trẻ con n° 14 giá 0\$20 - Thuốc trị trẻ con n° 11 giá 0\$10 - Thuốc điều kinh n° 17 1\$00 - Thuốc cam . ang tre v n° 16 giá 0\$10. - Thuốc đau mắt n° 21 giá 0\$10 - Các thuốc khác trên hiện đã được nhiều quốc dân khen ngợi và mình ta rất nhiều.

CHỖ NÀY CHO THUÊ

Handwritten signature